

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000335

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-02-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: № 50-к від 16 березня 2026 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Варакута Ірина Олександрівна

2. Iryna O. Varakuta

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5758-1809

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 26-02-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: ПАТ "Закарпаттяобленерго"

Код за ЄДРПОУ: 00131529

Місцезнаходження: Івано-Франківськ, 76014, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство енергетики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11739

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.07

Тема дисертації:

1. Взаємодія правового виховання та правової обізнаності: теоретико-прикладні засади
2. The Interaction of Legal Education and Awareness: Theoretical and Applied Foundations

Реферат:

1. В дисертації на основі сучасних методів наукового пізнання досліджені теоретико-правові аспекти розуміння та еволюції категорій «праве виховання» та «правова обізнаність». Сучасний стан державотворення в Україні характеризується масштабними демократичними трансформаціями, зокрема, євроінтеграційними процесами, цифровізацією різних сфер суспільного життя та функціонування у надзвичайно складних умовах збройної агресії. У таких обставинах питання підвищення рівня правового виховання та правової обізнаності громадян набуває особливого суспільно-правового значення. Євроінтеграційний курс України зумовлює реформування національної правової системи відповідно до стандартів Європейського Союзу, що потребує від громадян уміння орієнтуватися в оновлених нормах, інститутах і процедурах. Правова обізнаність дає змогу зрозуміти основні європейські принципи: верховенство права, демократію, повагу до прав людини, гідність і справедливість, а також застосовувати їх у

повсякденному житті. Водночас належний рівень правової обізнаності формується не стихійно, а в процесі цілеспрямованого й системного правового виховання. Саме правове виховання забезпечує засвоєння необхідних правових знань, формує відповідальне ставлення до прав і обов'язків та навички правомірної поведінки. Без цього правові реформи, пов'язані з імплементацією *acquis communautaire*, залишаються малоефективними, адже потребують не лише нормативного закріплення, а й усвідомленого сприйняття громадянами. Крім того, в умовах цифровізації публічних сервісів правове виховання у сфері цифрових прав, захисту персональних даних і медіаграмотності є важливою передумовою підвищення правової обізнаності та безпечної взаємодії людини з цифровими правовими інструментами. Збройна агресія проти України суттєво актуалізувала потребу у правовій обізнаності громадян, адже в таких особливо важливо володіти знаннями щодо своїх прав та обов'язків, механізмів захисту від інформаційно-психологічних операцій, а також доступних інструментів правової допомоги. Низький рівень правової обізнаності в цей період підвищує ризик правопорушень, маніпуляцій та дезінформації, що може негативно позначитися як на національній безпеці, так і на соціальній стабільності. Здатність критично оцінювати правову інформацію та орієнтуватися у правовому полі сприяють захисту прав людини та зміцненню демократичних процесів у державі. Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування та розробка цілісної теоретико-прикладної моделі взаємодії правового виховання та правової обізнаності як ключових чинників формування правової культури й правосвідомості в умовах демократичних трансформацій, війни та євроінтеграційних процесів в Україні. Емпіричну основу дисертації становлять доктринальні джерела, до яких відносяться: монографії, дисертаційні дослідження та їх автореферати; фахові наукові статті в різних галузях права та гуманітарних дисциплін, тези доповідей та матеріали наукових конференцій за тематикою дисертаційного дослідження. Крім того, було здійснено комплексний аналіз нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері формування правового виховання та поширення правової обізнаності, як в Україні, так і в країнах Європейського Союзу. У процесі дослідження теоретичних аспектів теми дисертації автором у межах проблематики взаємодії правового виховання та правової обізнаності проаналізовано генезу світоглядних і наукових уявлень про зазначені явища. У результаті дослідження встановлено, що розвиток правового виховання та правової обізнаності історично зумовлювався специфікою політичної організації суспільства, домінуючими світоглядними орієнтирами, рівнем розвитку правової культури та характером освітніх практик. На різних етапах суспільного розвитку акценти правового виховання зміщувалися від формування базових засад правового мислення й нормативної регламентації поведінки до поєднання правових знань із громадянською активністю, демократичними цінностями та практичними навичками реалізації й захисту прав. Доведено, що правове виховання та правова обізнаність не є статичними явищами, а перебувають у стані постійної трансформації під впливом політичних режимів, культурних змін і освітніх реформ. Визначено методологію дисертаційного дослідження, що побудована як багатовекторна система методів та принципів наукового пізнання, використання яких дозволило побачити правове виховання й правову обізнаність у їхній складності та багатовимірності.

2. The dissertation, based on modern methods of scientific knowledge, examines the theoretical legal aspects of understanding and evolution of the categories of legal education and legal awareness. The current state of the Ukrainian state is characterized by large-scale democratic transformations, particularly European integration processes, the digitalization of various spheres of public life, and functioning under the extremely challenging conditions of armed aggression. Under these circumstances, the issue of raising the level of legal education and legal awareness among citizens takes on particular socio-legal significance. The European integration process envisions a comprehensive reform of the national legal system in line with EU standards, which in turn requires citizens to be able to navigate updated norms, institutions, and procedures. Legal awareness ensures an understanding of the European principles of the rule of law, democracy, human rights, dignity, and justice. Without a sufficient level of legal culture in society, the implementation of the *acquis Communautaire* is ineffective, as legal reforms require not only legislative codification but also conscious acceptance by citizens. Furthermore, the digitalization of public services requires citizens to be able to consciously and safely use modern legal instruments. Therefore, legal education in the areas of digital rights, personal data protection, and media literacy is becoming

an essential condition for societal development. The full-scale invasion has significantly heightened the need for citizens to be legally aware. Under martial law, it is especially important to understand their rights and responsibilities, mechanisms for protecting against psychological operations, as well as available legal aid tools. Low levels of legal awareness during this period increase the risk of violations, manipulation, and disinformation, which can negatively impact both national security and social stability. The ability to critically evaluate legal information and navigate the legal landscape contributes to the protection of human rights and the strengthening of democratic processes in the state. The purpose of this dissertation research is to substantiate and develop a comprehensive theoretical and applied model of the interaction between legal education and awareness as key factors in the development of legal culture and legal consciousness in the context of democratic transformations, war and European integration processes in Ukraine. The dissertation's empirical basis consists of doctrinal sources, including monographs, dissertation research papers, and their abstracts; professional research articles in various fields of law and the humanities; abstracts of papers and conference proceedings on the topic of the dissertation research. In addition, a comprehensive analysis of legal regulations governing legal education and dissemination of legal awareness was conducted, both in Ukraine and in the European Union. In the course of examining the theoretical aspects of the dissertation topic, the author, within the framework of the interaction between legal education and legal awareness, analyzed the genesis of worldview-based and scholarly conceptions of these phenomena. The study found that the development of legal education and legal awareness has historically been determined by the specifics of the political organization of society, dominant worldview orientations, the level of legal culture, and the nature of educational practices. At different stages of societal development, the emphasis of legal education shifted from the formation of the fundamental foundations of legal thinking and the normative regulation of behavior to the integration of legal knowledge with civic engagement, democratic values, and practical skills for the exercise and protection of rights. It is demonstrated that legal education and legal awareness are not static phenomena but are in a state of continuous transformation under the influence of political regimes, cultural changes, and educational reforms. The dissertation research methodology was defined as a multi-vector system of methods and principles of scientific knowledge, the use of which allowed for a clear understanding of legal education and awareness in their complexity and multidimensionality.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Варакута І. О. Правове виховання та потреби громадянського суспільства. Бюлетень Мін'юсту України. 2019. № 9. С.47-51.
- Варакута І. О. Правова свідомість, правове виховання та правова освіта: парадигма взаємообумовленості. Альманах права. 2020. Вип. 11. С. 91- 95.
- Варакута І. О. Поняття та сутність правової обізнаності. Альманах права. 2021. Вип. 12. С. 128-131.
- Варакута І. О. Правове виховання: від античності до сучасності. Успіхи і досягнення у науці. 2024. Вип. 6 (6). С. 34-43.
- Варакута І. О. Правова обізнаність та штучний інтелект: виклики та перспективи. Наукові перспективи. 2025. Вип. 11 (65). С. 1130-1146.
- Варакута І. О. Правова свідомість, правове виховання та правова освіта: парадигма взаємообумовленості: матеріали VIII Міжнародної науковопрактичної конференції «Сучасні тенденції розбудови правової

держави в Україні та світі». (м. Житомир, 19 березня 2020). Збірник наукових статей. Житомирський національний агроекологічний університет, 2020. С. 102-104.

- Варакута І. О. Правова обізнаність у фокусі історичної генези: матеріали VIII Міжнародної наукової конференції «Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень». (м. Рівне, 30 серпня 2024). Збірник наукових праць. ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024. С. 55-57.
- Варакута І. О. Штучний інтелект як інструмент підвищення правової обізнаності громадян в умовах цифрової трансформації України: матеріали LXIII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку». (м. Оломоуць, Чехія, 07 грудня 2025). ГО «ВАДНД», 2025.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0119U103206; 0121U114449

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Оніщенко Наталія Миколаївна
2. Nataliia M. Onishchenko

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1671-2139

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бобровник Світлана Василівна
2. Svitlana V. Bobrovnyk

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9225-8871

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Луцький Роман Петрович

2. Roman P. Lutskyi

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9558-3699

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти "Університет короля Данила"

Код за ЄДРПОУ: 24684167

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тараконич Тетяна Іванівна

2. Tetiana I. Tarakhonych

Кваліфікація: к.ю.н., старший науковий співробітник, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1586-5088

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сунегін Сергій Олександрович
2. Serhii O. Suniehin

Кваліфікація: к. ю. н., с.д., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4304-708X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Пархоменко Наталія Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Пархоменко Наталія Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Топонар О.І.

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна